

Nauka administracji

30 III

Ze względu na trudny czas pandemii koronawirusa podaję Państwu numer telefonu, za pośrednictwem którego przez cały tydzień (oprócz niedzieli) w godz. 9:30 -15:00, możecie się Państwo ze mną komunikować, ewentualnie pozostawić sms-a z prośbą o oddzwonienie (proszę nie zostawiać wiadomości na poczcie głosowej): **602 326 773.**

Prof. dr hab. Stanisław Wrzosek

Władza wykonawcza (1)

Władza wykonawcza (egzekutywa)

jest to działalność polegająca na wykonywaniu zadań państwowych mających na celu realizację dobra ogólnego i interesu publicznego

Władza wykonawcza (2)

Monokratyczny (jednoczłonowy) model władzy wykonawczej. Całość władzy skupiona jest w ręku jednoosobowego organu (monarcha, prezydent). Odpowiednicy ministrów, czyli sekretarze stanu, są pomocnikami prezydenta (monarchy) w wykonywaniu przez niego władzy wykonawczej. Nie występuje samodzielny, kolegialny organ posiadający kompetencje wykonawcze (rząd). Osoby kierujące poszczególnymi działami administracji (sekretarze stanu) są tylko organami pomocniczymi, nie odpowiadają politycznie przed parlamentem, a ich powołanie na stanowisko zależy w dużej mierze od zaufania prezydenta (monarchy). Np. USA

Władza wykonawcza (3)

Dualistyczny (dwuczłonowy) model władzy wykonawczej. Władza wykonawcza składa się z 2 organów – głowy państwa (z reguły jednoosobowej) i rządu (organu kolegialnego). Wyróżnia się kilka odmian tego modelu: **system gabinetowy**, **system kanclerski**, **system resortowy**, **system parlamentarno-prezydencki**, **system departamentalny**

Władza wykonawcza (4)

System gabinetowy występuje w Wlk. Brytanii.

Podstawowe cechy:

a) podmiotem władzy wykonawczej jest głowa państwa (która „panuje, ale nie rządzi”), sprawująca władzę pomocy powoływanych i odwoływanych przez siebie ministrów, tworzących gabinet, kierowanych przez pierwszego ministra czyli premiera;

Władza wykonawcza (5)

b) władza ustawodawcza (legislatywa) należy do parlamentu z reguły dwuizbowego, którego tylko 1 izba pochodzi z wyborów;

c) członkowie gabinetu odpowiadają solidarnie za działalność w jego ramach, a także indywidualnie za własne działania w zakresie kierowania resortem oraz za akty urzędowe głowy państwa, które kontrasygnowali;

d) czynnikiem równoważącym odpowiedzialność parlamentarną gabinetu i indywidualną jego członków jest prawo głowy państwa do rozwiązywania parlamentu i zarządzania przedterminowych wyborów

Władza wykonawcza (6)

System kanclerski występuje w Niemczech. Stanowi odmianę modelu gabinetowego. Kanclerz jest politycznie i konstytucyjnie określony jako czynnik nadrzędny nad pozostałymi członkami rządu. Nie jest „pierwszym wśród równych”, ale konstytucyjnym zwierzchnikiem ministrów

Władza wykonawcza (7)

Model resortowy występuje w Austrii i w **Polsce**. Premier jest pośród ministrów „pierwszym wśród równych”, przewodniczy obradom rządu i koordynuje działalność poszczególnych jego członków. Jego pozycja jest równa pozycji innych ministrów. Każdy minister samodzielnie kieruje określoną dziedziną administracji państwowej i posiada własne kompetencje. Natomiast sprawy przekraczające zakres właściwości 1 ministra, ministra należące do kompetencji władzy wykonawczej niezastrzeżonych dla głowy państwa, rozstrzyga kolegialnie cały rząd

Władza wykonawcza (8)

System parlamentarno-prezydencki występuje we Francji. Premier kieruje bieżącymi pracami rządu, ale prezydent ma dominujący wpływ na rząd, przewodniczy jego posiedzeniu i uczestniczy w jego pracach, a także mianuje i odwołuje ministrów. Nie może jednak wbrew woli parlamentu decydować o dalszym istnieniu rządu.

Władza wykonawcza (9)

System departamentalny występuje w Szwajcarii. Władzę wykonawczą sprawuje rząd, którego członkowie, wybierani przez parlament, są równoprawni. Przewodniczący wypełnia jedynie funkcje reprezentacyjne i kieruje pracami rządu. Na stanowisku przewodniczącego rządu obowiązuje rotacja w równych okresach czasu. Przewodniczący – podobnie jak pozostali członkowie rządu – stoi na czele 1 departamentu (resortu)

Władza wykonawcza (10)

W Polsce Konstytucja przewiduje istnienie dualistycznej egzekutywy. Jak w większości państw na świecie – nie realizuje ona żadnego z modeli w jego czystej postaci. Konstytucja w art. 10 zalicza do władzy wykonawczej Prezydenta i RM. Katalog organów centralnych nie ogranicza się jednak tylko do Prezydenta i RM